

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.
to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:
celo leto K 28.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Razsodba upravnega sodišča glede občinskih volitev v Ljubljani.

Razsodba upravnega sodišča glede ljubljanskih občinskih volitev je dostavljena. Ta razsodba se glasi: Št. 12.088 ex 1911/v. G. H.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. upravni sodišče je pod predsedstvom c. kr. prvega predsednika markiza Bacquehema, v navzočnosti svetnikov c. kr. upravnega sodišča in sicer c. kr. senatnega predsednika dr. viteza Popelke in c. kr. dvornih svetnikov: viteza Falserja, Malničarja in Bonifolija - Cavalcabba, nadalje zapisničarja c. kr. dvornega tajnika Rohrerja, o pritožbi dr. Vladislava Pegana v Ljubljani proti odloku c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 15. junija 1911, št. 14.665, zadevajočemu občinske volitve v Ljubljani, po dne 22. novembra 1911 izvršeni javni ustmeni razpravi, in sicer po zaslišanju prednašanja referenta ter izvajanj dr. Pavla Valjavca, dvornega in sodnega odvetnika na Dunaju, kot zastopnika pritožbe, in c. kr. namestnika tajnika vitez Vintsehgava, kot zastopnika tožene oblasti, spoznalo za pravo:

Pritožba se kot neutemeljena zavrne.

Razlogi odločbe.

C. kr. deželna vlada v Ljubljani je opirajoča se na § 53. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano z dne 17. oktobra 1910. deželni zakonik št. 31 kot neutemeljene zavrnila ugovore dr. Vladislava Pegana in drugov proti dne 23. aprila 1911 izvršenim občinskim volitvam v Ljubljani.

Upravni sodni dvor iz sledečih preudarkov ni mogel spoznati od dr. Vladislava Pegana proti tej odločbi vlozene pritožbe za upravičeno.

I. Pritožba ugovarja, opirajoča se na § 24., odstavek 5. občinskega volilnega reda, da niso bili pri volitvi uporabljeni kuverti iz močnega, neprozornega papirja, marveč iz lesa in prozornega papirja, vsled česar je bil v občinskem volilnem redu izraženi princip tajne volitve kršen v toliko, da se je moglo posebno pri belih kuvertih pri pozornem opazovanju takoj konstatirati, na katero stranko

listo se glase v njih nahajajoče se glasovnice. Za kršenje volilne tajnosti je baje v izpodbijani odločbi konstatirano dejstvo popolnoma brezpomembno, da se ne da niti iz protokolov 19 volilnih komisij niti iz relacij volilnih komisarjev razvideti, da bi bil med volitvijo in med skrutinijem kdo izmed dotičnih članov komisije ali pa iz kroga volilnih upravičencev ali strank, ki so bile pri volitvi udeležene, ali sicer kdo oporekal ali pretresoval kakovost uporabljenih volilnih kuvertov. Kuverti niso odgovarjali predpisu § 24., odst. 5 občinskega volilnega reda, zato da je volitev nična tudi v tem slučaju, če je ta pomankljivost v resnici imela one posledice, ki jih hoče omenjeni predpis preprečiti, ali ne.

Temu nasproti je sodni dvor upošteval, da navedeni občinski volilni red za deželno stolno mesto Ljubljano res zahteva kot predpogoja za veljavnost volitve čuvanje volilne tajnosti. V interesu in v varstvo volilcev postavljenega načela tajne volitve je jasno razvidno iz določb § 42., odst. 2. in 6. občinskega reda, glasom katerega je glasovanje tajno in se vrši s pomočjo glasovnice, ki se mora oddati v zalepljenem, od magistrata izdanem in z uradno štampiljo opremljenem kuvertu. Nadalje prevzame predsednik volilne komisije od vsakega volilca kuvert in položi vsakega posameznega neodprtega v volilno žaro. Toda ravno ti predpisi ne dajo dvomiti, da se omejuje volilna tajnost samo na tajnost glasovanja, tedaj onega volilnega opravila, pri katerem odda posamezni volilec svojo glasovnico v zalepljenem uradnem kuvertu predsedniku volilne komisije in ta ono glasovnico neodprto položi v volilno žaro, kjer se mora pustiti do štetja glasov (§ 44) nedotaknjena. Tajnost glasovanja stoji tedaj šele od trenutka odglasovanja naprej pod postavnim varstvom tako da more imeti kršenje volilne tajnosti samo v tem okviru neveljavnost dotičnega glasu in pod gotovimi pogoji tudi ničnost vsega volilnega opravila za posledico.

V tem slučaju gre samo za vprašanje dejanskega stana, ali je bila kakovost papirja uporabljenih uradnih volilnih kuvertov taka, da je ostalo glasovanje vsakega posameznega volilca v tem označenem času volilnega opravila tajno.

Sodni dvor pa se je v smislu § 6. zakona z dne 22. oktobra 1875, drž.

zak. št. 36 ex 1876, v svoji odločbi moral ozirati na dejanski stan, ki ga je zavzemala tožena oblast, da so bili volilni kuverti izdelani iz močnega in neprozornega papirja, kakor to določa predpis § 24., odst. 5 občinskega reda, in sicer to v toliko, kakor to ne nasprotuje uradnim spisom. Takega nasprotovanja uradnim spisom pa sodni dvor po presoji aktov in pregledu predloženih uradnih kuvertov ni mogel najti.

Tožena oblast je tedaj upravičeno smatrala, da odgovarjajo uporabljeni kuverti predpisu § 24., odst. 5 občinskega volilnega reda, pri čemur je stala na pravilnem stališču, da ne gre za absolutno neprednost za svetlobne žarke, marveč za to, da kakovost uporabljenih kuvertov izključuje vpogled v njih vsebino od strani funkcionarjev, ki imajo nalogo sprejemati kuverte in jih polagati v volilne žare.

Nadaljnji ugovor, da se je moglo pri glasovnicah posebne kakovosti (debelih) že samo s potipanjem kuvertov sklepati na pripadnost volilca k stranki, je brezpomembno, ker glasovnice v nasprotju s kuverti niso bile uradno izdane in je tedaj vsakemu volilec v upoštevanjem predpisa § 45. občinskega volilnega reda prosto, napisati imena od njega voljenih na tak papir, da je izključeno, da bi se mogel kdo prepričati o vsebini kuverta. Zakon daje namreč vsakemu volilec možnost, da je njegovo glasovanje tajno, ne nalaga mu pa te dolžnosti, ker je ohranitev volilne tajnosti samo v interesu in v varstvo volilca vpeljana. Zato oblast ni dolžna ozirati se pri določbi papirja za uradne volilne kuverte poleg predpisa § 24., odst. 5. tudi še na to, da hočejo posamezni volilci ali stranke pripadnost glasujočega že v izbiri materiala za glasovnice označiti.

Nasproti ugovora pritožbe, da so volilci posebno v zadnjih dneh neposredno pred volitvijo in na poti na volišče najbolj potrebni zakonitega varstva pred vplivanjem glede na njih glasovanje in da tvorijo neprozorni kuverti iz močnega papirja najboljše obrambno sredstvo proti vsiljivim agitatorjem nasprotne stranke, je treba pripomniti, da veljajo določbe občinskega volilnega reda na ravno samo za volilno postopanje in ne za dogodke, ki se vrše zunaj njega.

II. Kršitev volilne svobode. Pri volitvi dne 23. aprila 1911 se je baje

tudi kršila volilna svoboda s tem, da je bil dohod k volilnemu lokalu tako otežkočen, da je bilo življenje in zdravje volilcev v največji nevarnosti in da so morali volilci vporabiti poseben pogum, če so hoteli priti v volilni lokal, da tam izpolnijo svojo volilno dolžnost. Pred mestnim dekliskim licejem, kjer so bili za ženske volilne opravilce trije volilni lokali, je baje množica mladih ljudi zasmejevala in dejansko napadla prihajajoče volilke. Pri tem so bile v največji nevarnosti prednica šolskih sester Marija Lidvina Purgej in vadniška učiteljica Marija Stupeca, kakor tudi učiteljice privatnih učilnic uršulink. Proti tem volilkam so se baje izvršili taki izgredi, da so mogle priti v volilni lokal le tedaj, ko so napele vse svoje moči in se poslužile nenavadnega poguma. Čeprav so tudi te volilke faktično izvršile svojo volilno pravico, se vendar ne more navzlic temu pri izvršenih nasilnostih govoriti o kakoli volilni svobodi. V prej omenjenih slučajih se je zakon o svobodi volitev brezdvomno kršil.

V tem oziru je sodni dvor sledeče uvaževal.

Izpodbijana odločba temelji na naziranjih o dejanskem stanju, da je bil volilni lokal neoviran dohod v volilni lokal vključno izgredom zbrane množice pred ženskim voliščem po rezultatu uradnih poizvedb volilem zavarovan s primernimi redarstvenimi odredbami.

Iz tega naziranja, popolnoma utemeljenega v poizvedbah, ki so razvidne iz uradnih spisov, je izpodbijana odločba upravičeno sklepala, da ni nihče oviral volilk v svobodnem izvrševanju volilne pravice niti s silo niti z grožnjo.

Pritožba se je morala torej tudi v tej točki zavrniti kot neutemeljena.

Slede podpisi.

Po občinskih volitvah v Celjski okolici.

V Celju, 1. decembra.

Naglašali smo že, da je Celjska okolica v narodnostnem oziru gotovo ena izmed najvažnejših občin na Sp. Stajerju. Obdajata jo velik, železen obroč nemškotarsko Celje in ovira širjenje nemškega vpliva v Savinsko dolino, proti Vojniku in na vzhod.

Naj si že kjerkoli v celjskem mestecu: ako napravš par korakov, pa stojiš na slovenskih okoliških tleh. Je pa Celjska okolica ne le po svojem velikem obsegu temveč tudi po številu prebivalstva ena največjih slovenskih občin na Sp. Stajerju: presegajo jo samo Trbovlje. Celjska okolica šteje za poldrugi tisoč več prebivalstva kot mesto Celje. Ako bi vzeli skupaj Gaberje, Breg, del Zavodne — to je one dele Celjske okolice, ki imajo mestno lice, bi dobili večje število prebivalstva kakor ga ima katerikoli trg ali manjše spodnjestajersko mesto. Dočim se je v zadnjem desetletju pomnožilo število prebivalstva v mestu Celje komaj za 103 duše, znaša prirastek v okolici veliko nad 2000 duš. Vzrok tega prirastka je dvojen: razvijajoča se industrija v Gaberju in neznosne razmere v Celju v političnem in gospodarskem oziru. Stavbena delavnost je v okolici zategadelj tudi nad vse živahna, v mestu pa so zadnji časi zidali edinole Slovenci: v znamenje, da se v mestu edinole Slovenci gospodarski razvijajo in utrjujejo. V okolici je vrhu tega primerneje prostora dovolj, občinske doklade pa razmeroma prav nizke. Kjer je industrija, je močnega tudi obrt, je močnega hitro in dobro razpečevanje kmetijskih pridelkov, je tudi modernejše in intenzivnejše kmetijsko gospodarstvo.

Kakor smo že omenili, se je v Gaberju silno razvila industrija. Največje podjetje, paromlin v Sp. Hudičju, je v slovenskih rokah. Činkarna je državna. Vsa druga podjetja, kakor so tovarna za emajlirano posodo, kemična tovarna, opekarna, tovarna za milo in kis so pa v rokah Nemcev, ki stanujejo deloma v okolici, deloma v mestu. Tudi mestni parni mlin stoji takorekó v okolici, tam se vsaj čuti njegov gospodarski pomen veliko bolj kot v mestu. Po tovarnah je uslužbenega mnogo dobro plačanega nemškega uradništva, torej volilcev v 3., zlasti pa v 2. in 1. razredu. In ako ne plača uradnik dovolj iz svojega, mu doplačajo na višjo napoved sšumarkovci ali pa nemški gospodar. Ta je lahko tem brezobzirnejši, ker se nima bati organiziranja delavstva: v Celjski okolici ni fluktuirajočega delavstva, temveč se dela največ z domačimi ali trdno naseljenimi ljudmi, katerega veže na grudo hišica in rodovina. Tak človek se boji gospodarjeve jeze, ker bi ne zgubil rad zaslužka in se ne bi rad selil. Lahko pa rečemo, da

LISTEK.

Miklavž.

Mirko Muršec.

V čitalnični dvorani trga S. so bili, kakor že več let zaporedoma, zbrani vsi sloji tržkega prebivalstva in sveti Miklavž je hodil s svojim spremstvom med otroki, izpraševal, grajal, delil zemeljske darove in nebeške blagoslove vsakršnim in vseprek, da se je topilo veselja sree marsikateremu malčku, ki mu je obljubila dobra mamica, da dobi samo dolgo brezovko, a mu je naložil sveti Miklavž raznovrstnih sladšic kar polno naročje.

In res je bil častitljiv ta sveti Miklavž, da ni kmalu takega! Veliko zlato zakrivilo palico je imel, dolgo belo brado in obleko, da so otroci kar trepetali pred njim v sveti grozi. Ko je razdelil vse, ozrl se je še enkrat po mali čitalniški dvorani ter izpregovoril svedčano in glasno:

»Ko drugo leto pridem spet, Vsi pridni naj se veselijo! Bojijo naj nemarni se, Ker v dar le brezovko dobijo!« Tako se je poslovil dobri svetnik in izginil s svojimi angeli, mašniki, satani in drugimi peklenjskimi prebivalci skozi stranska vrata.

A vedi zlomek, kako se je zgodilo, da je zakrivilo pol ure pozneje par gostov v čitalniški restavraciji, ko se je prikazal pri vratih prikupljiv, postaven mož: »Oj sveti Miklavž, kedaj si pa postal pesnik?«

»Zagrešil si svoj poklic,« se je pošalil trški zdravnik in ga smeje se potrkal po rami, »zakopal si svoje talente, ti prosvitljeni ljubljence muz.«

Nagovorjeni Janko Kremen je prisedel z zadovoljnim nasmehom k družbi gospa ter gospodov in trežil z njimi. Začelo se je nazdravljanje in vesel pogovor, zdravica je sledila zdravici, čas je potekal bliskovito in naposled je še ostala v restavraciji samo omenjena družba.

Takrat je povzel besedo zgovorni zdravnik in se obrnil proti Kremenu:

»No, sedaj pa nam razloži, zakaj je prirastel tebi Miklavžev večer tako k sreči, da nam že predstavlja več let zaporedoma to nebeško vlogo?«

Kremen je poredno pogledal svojo tik sebe sedečo ženo Živko in z nasmehom odgovoril: »Rad bi ustregel tvoji želji, dragi doktor, a mislim, da mi Živka tega ne bo dovolila, ker je ona pri tem najbolj prizadeta.«

»Gospa vendar ne boste tako trdosrčni in zabranili svojemu možu zadovoljiti našo radovednost,« je

prosila Kremenovo ženo vsa družba.

Gospa Kremenova je na lahno zamela, pogledala šegavo svojega moža in mu zapretila z drobnim, belim prstkom: »No, naj pa bo, pa povej, samo ne pretiravaj! Meni pa boš ostro opomeli gospoda, da se na pol ure poslovim, moj Vladko mi že hoče zaspati.«

Kremen je pogledal svojo ženo ljubo in gorko in ko je odšla s sinom domov, pričel nekako tiho:

»No, ker mi je že Živka dovolila, pa vam bom to razložil. Če bi ne bilo te starodavne tradicije Miklavževih večerov, mogoče ne bi bil nikdar to, kar sem danes, najsrečnejši zakonski mož in oče! Sveti Miklavž mi je pripomogel do moje ljube žene, le njemu se imam zahvaliti za milo svojo zakonsko družbo, s katero živim, kakor veste sami, v najlepšem zakonu, ki si ga je moči misliti.«

Svoj borni kruh sem si moral služiti že od svojega 17. leta naprej sam. Obiskoval sem ravno peto gimnazijo, ko sta mi umrla drug za drugim oče in mati in me pustila brez vseh sredstev samega sebi. Študirati več nisem imel s čim, želodec je zahteval svoj tribut, moral sem svoje nadaljnje študije opustiti in se začeti preživljati sam.

Navezan sem bil do dela sam na se in prepričan vsem dobrim in

slabim vplivom človeške družbe. Niti človeka nisem imel, ki bi me vodil z dobrim vzgledom in nasvetom preko najnevarnejšega dela človeške poti — mladostnih let — nikogar, ki bi me navajal in uvedel v neizprosni življenjski boj.

V letih, ko so se radovali drugi moji vrstniki v brezskrbju in živili s polnimi požirki vso radost in vse prijetnosti, ki jih nudi človeku mladost, sem se jaz že učil smehljati se, ko mi je bolelost neusmiljeno trgala dušo, učil se nositi ponosno dvignjeno čelo, ko bi ga sramu najrajši zagrebel v zemljo. To vse se mi je vtisnilo neizbrisno v mojo dušo in me napotilo, da sem gledal svet z drugačnimi očmi, ko moji vrstniki, ki so zrastle doma v izobilju in prosti skrbi, da sem bil že zgodaj spoznal vso podlost sveta, da sem bil že zgodaj dozorel in po mišljenju dokaj starejši od let.

Bilo je pred petnajstimi leti, ko sem postal nameščen kot hranilnični uradnik v lepem trgu Zapolje. Star sem bil takrat 22 let. Kmalu sem se seznanil s krajem, šegami in ljudmi, ki so me kaj prijazno sprejeli, kmalu sem se uvedel v njihovo družbo.

Pohajkovanje me ni veselilo že od nekdaj in zato sem tudi v Zapolje dočel isti stikov in se družil le z odraslimi, pametnimi možmi in izkušeni narodnimi bojovníki, po-

slušal njih pogovore in srkal v sebe narodno navdušenje, ki je prihajalo iz njih. Ljubil sem že prej rodno slovensko in mili materni jezik, a ljubil sem ga pač, kakor vsak v mojih letih — z jezikom. Med njimi sem se šele pričel, da ni iskati pravega domoljublja med onimi, ki v kričeh izražajo in takem obnašanju z nošnjo narodnih znakov in s kričanjem »živila Slovenija« zatrjujejo svoje doledno narodno prepričanje, marveč, da iskati pravega rodoljublja je med onimi, ki delajo tiho, mirno in neumorno na polju prosvete in kulturne povzdige našega ljudstva, le v onih, ki delajo požrtvovalno, nesebično in jekleno-vstrajno za svobodo in napredek našega naroda.

Oprjel sem se tudi jaz z vso vneto in mladeniškim navdušenjem tega dela in bil kmalu dobrodošel in agilen član raznovrstnih društev.

Pri tem svojem delovanju sem se seznanil z navdušeno narodno in vrolo delavno mladenko, zlatolaso hčerko uglednega tržana, z Živko.

Srce, ki se je utrdilo v ognju sovraštva, ponižanj in bridkosti, ki ni nikdar čutilo sladkih čarov ljubavnice, iz ljubečih ust prihajajoče besede, tako srce išče vedno le ljubezni, kliče in vdičuje vedno le po plemenitem, blagem srcu, ki bi z njim čustvovalo in ko ga najde, pa se ga oklene krčevito in se prej pogubi in

ni ta okoliški naš človek nemškutar, je to z malo izjemo ali takrat če se ga bolje nastavi in plača. Zadnja leta je celo opaziti pri teh ljudeh razveseljevo naraščanje narodne zavesti. Industrija, uradništvo in običajni nemškutarski, v vsaki mestni okolici na Sp. Štajerju se nahajajoči »gospodski« kmetje so glavna opora »nemštva« v Celjski okolici. In nekaj obrtnišva, katerega drži »Südmarka« s težkimi žrtvami nad vodo, ali katero je tako sebično, da bi ne zgubilo rado kako malenkost zaslužka, če bi se pokazalo narodno.

Trdo slovensko je nekaj industrije, dalje obrti, najbolj pa kmetje v bližini in daljni okolici. Slovenski kmetje so pod vodstvom posameznih slovenskih gospodov posvetnega in duhovnega stanu pred 30 leti vzeli Celjsko okolico iz rok. In dokler ni bilo v okolici industrije, nemškutarskih kmetov pa je bilo itak mnogo premalo takrat in sedaj, da bi se mogli Nemci vojskovati z njimi, je bila pri volitvah zmaga več ali manje lahka stvar. Prodrli so slovenski kandidati vedno in še lani v vseh 3 razredih. V občinskem odboru so sedeli skoro sami konservativni kmetje in v gospodarji, kateri so bili vedno dobri in zanesljivi Slovenci, za sirsenske glasove celjskih Nemcev niso imeli nič kaj odprtih ušes — so tudi dobro in varčno gospodarili — a videli niso razvoja v okolici in razumeli niso novega mestnega gospodarstva, kar ni nobeno čudo in se možem ne sme zameriti. Tako je v okolici marsikaj zaostalo, kar bi bilo z ozirom na nove razmere storiti potrebno: ni povsod dobre, moderne razsvetljave, ni kanalizacije, ni razpelnjave vodovoda, ni dobro nadelanih in posutih cest. Velja to osebno za Gaberje. Zavodno in deloma tudi za Breg. Predniki naši so varčevali in prihranili denar: mi nasledniki pa porabimo denar, izvedimo reforme, ki so v mestnem delu občine potrebne — in prihranili si bodemo marsikateri trpek očitek ob volitvah. Ne smemo več pozabljati istine, da kdor plača, hoče od plačila tudi kaj imeti.

O sedanjih volitvah samih smo že poročali in ni mnogo kaj novega povedati. Razveseljiv je gotovo pojav lepe in trdne discipline v 3. razredu, razveseljiv je pojav, da so se zavedali vsi slovenski volilci važnosti trenutka in so pustili vse strankarske difference in tudi običajno voliško nezadovoljnost doma. V 2. razredu se je sicer število nemških glasov pomnožilo, ali ne toliko za zavednostjo »Nemcev« kolikor s podkupovanjem in grožnjami. K že naštetim slučajem se navedimo Alzieblerčinega v Gaberju: bila je vedno slovenska volilka, ali letos je dala poblastilo Nemcem. Zatrjuje se nam, da se ji je grozilo s prodajo hiše. Preiskava bodo gotovo v tem in se marsikaterem drugem slučaju osvetlile volilno delo Nemcev. Vkljub vsemu temu in v kljub temu, da je nekaj slovenskih volilcev umrlo in enega so Nemci celo spravili v sodnijsko preiskavo zaradi goljufij, je naraslo število slov. volilcev od lani za 9, od 52 na 61; še eden bi bil prišel volit in Slovenci bi dosegli sploh absolutno večino. Kako so se Nemci s pametno davčno geometrijo pripravljali leta in leta za naskok prvega razreda, smo tudi že govorili. Nemcem se je njih namera posrečila, da si pravzaprav niti v prvem razredu ni polovica davka, oziroma plačanih od Nemcev. V tem oziru bo treba z naše strani enako sistematično

agonobi, preden bi popustilo v svojem sklepu.

Pa ne samo to, tudi milina in bajna lepota Živke same, plemenitost njenega značaja in gorečnost in navdušenje, kako je ljubila svojo rodno grudo, vse to je bilo povod, da me je pograbil ljubez, — ona neizprosna a ljuba kača, katere ni moči premagati, — tako naglo in tako mahoma, da se nisem niti prav zavedal, kdaj in kako se je to zgodilo. Še le, ko sem zasačil svoje misli vedno in zmiraj pri Živki, ko sem sanjal pri delu in v spanju samo le o njej, še le takrat sem izprevidel, da jo ljubim blazno, ljubim bolj, ko verni kristjan svoje izveličanje.

Zenske imajo baje prirojen čut, da takoj opazijo slične izpremembe v moževni duši in tako je tudi Živka kaj kmalu opazila, kaj se godi v meni. Našel sem pa v svojo največjo radost, da so postali tudi njeni pogledi gorkejši, da so iskale tudi njene oči večkrat mojih.

Nikdar mi ni nanesla prilika, da bi ji razodel ta svoja sveta čustva, jaz pa tudi slične prilike nisem iskal! Saj je najslajši, najmikavnejši čas ljubezni, ko tava duša v temi negotovosti, ko iščejo oči oči, da čitajo v njih, v onih svetlih, plamtečih, polnih pogledih sladko govorico srca, ki je slajša od vseh besed in govoric o ljubezni, slajša nego vse prešerno poljubovanje. Usta lažejo, a zrcalo srca — oči — pa nikdar!

ga dela — dokler je še čas! Celjska okolica je vprav tipičen slučaj, kako dobro služi Nemcem valeobrtinja v narodnostnem boju in kako dobro orožje je v tem boju tudi zavedna manjša obrt. In za naselitev, osiroma izobrazbo manjših obrtnikov bo treba v Celjski okolici sistematično skrbeti. Dasi vpoštevamo opravičeno previdnost in pomisleke, ki vladajo pri slovenskih denarnih zavodih glede financiranja takih ljudi — preozkosrčni pa ne bomo smeli biti na tem polju, ker bi se utegnili to bridko maščevati.

Celjska okolica bo morala odsej ostati stalna točka intenzivnega narodnostnega in gospodarskega dela celjskih Slovencev. Mi ne smemo nikoli pozabiti, da je ta občina najmočnejša naša zasloba v mestu, da lahko baš v okolici nastavimo tiste težke topove, ki bodo uničevali mestno celjsko trdnjavo. Ne pravim, da bi se v okolici ne bilo nič storilo. Delalo se je veliko, žrtvovalo mnogo. V Gaberju stoji ponosni Sokolski dom, v katerem si krepi duha in mišice lepo število mladih in starih. A preveliki odstotek tvorimo meščani, premalo se priteguje okoličane — odrastle menim. Pri naraščanju je to veselje! Sokolski dom mora in bo postal središče narodnega in družabnega življenja v Novem Celju, v Gaberju. A zato je treba tudi žrtve — in z veseljem bi morali žrtvovati za ta dom, kajti glavica, ki je naložena v njem, ni izgubljena! Nastalo je nekaj bralnih društev, na Bregu in v Gaberju po eno. Ustanovljena je v Gaberju C. M. podružnica. Ali po vseh teh okoliških društvih je premalo okoličanov. Glede gospodarskega dela nisem toliko kompetenten, toda značilno je, da za veličansko občino kakor je Celjska okolica, ne obstoji niti delavna podružnica štaj. kmet. družbe! Občina Celjska okolica bo morala imeti v bodoče odprte roke za povzdigo prosvetnega in vsakršnega gospodarskega napredka svojih občanov. Obupen položaj za nas Slovence ni — ali dela, resnih, izpeljivih načrtov je treba! Može, ki bodo vedeli ob pri merni podpori skupnosti delati v naš napredek in prospeh v Celjski okolici, se bodo nedvomno našli. Saj jih je dovolj v novem občinskem odboru samem!

J. Lešničar.

Italijansko - turška vojna.

S tripolitskega bojišča.

Boji.

»Agenzia Stephani« poroča iz Tripolisa: Dne 1. decembra dopoldne smo se nekoliko naprej pomaknili, da izboljšamo svojo pozicijo proti mali trdnjavi Mesri in dobimo ugodnejši teren. Sovražne čete so bile precej močne. Naše čete so napadle z bajoneti sovražnika, ki se je v neredu umaknil. Na naši strani je bilo osem vojakov usmrčenih, 17 pa ranjenih. Izgube sovražnikov so velike.

»Berliner Tagblatt« poroča iz Carigrada: Edhem paša, poveljnik v Tobruku, je dne 30. novembra brzojavil vojnemu ministru, da mu je Enver - bej sporočil, da so Italijani dne 29. novembra napadli pri Dorni turško - arabske pozicije. Po hudem boju so bili Italijani popolnoma poraženi in so se v velikem neredu umaknili. Več nego 200 Italijanov so Turki pokopali.

No, pa odkritosrčno rečeno, če bi se mi tudi nudila primerna prilika, ne bi mi bilo težko razložiti svoja čustva, jaz si tega ne bi niti upal storiti. Živka mi je bila takrat in še mi je danes višje, božanstveno bitje, katero sem oboževal in še obožujem. Občeval sem tudi z drugimi dekleti, a moje občevanje z njimi je bilo v tonu in besedi povsem drugačno, dovoljeval sem si z njimi raznovrstne šale, kakor je to pač med mladino že navada. Ko pa sem govoril s svojo Živko, gledal njene globokomodre oči, pa je izginila vsa moja predrznost kar na mah.

Z ljubezni jo pa se je začela zame tudi doba, ki je zvesta spremljevalka svete, res srčne ljubavi. Postal sem igrača valovja ljubezni, valovja, ki je podobno valom morja, prej krotkim in mirnim, nakrat pa burnim in razburkanim, kakor se pač ravno zljubi fizičnim silam, ki z njimi gospodujejo.

Občutil sem to valovanje v polni meri!

Dvigali so me ti valovi sedaj do viška blaženosti in sreče, trenutke pozneje pa me ravnokot hladnokrvon pogrezali v globino trpljenja in muk.

Pomagati si nisem mogel in nisem vedel, bodo li me vrgli ti valovi ob skrivno, nevidno skalovje, bodo li me vrgli srečno na kopno in mi vrnil življenje.

Vsak Živkin pogled, vsako nje-

Preganjanje poročevalcev.

Skoraj vsi dopisniki italijanskih časopisov so morali zapustiti Tripolis. Italijani so posvali tudi dopisnika »Berliner Tagblatt«, naj ugodno poroča o Italijanih, ali bo pa izgnan.

V Rimu je bil pa napaden dopisnik »Tempo«, Carrère, in ranjen na rami. Nekateri menijo, da je napad izvršil neki Turek, ki so ga najeli Mladoturki.

Dardanele.

Dunajska »Allgemeine Zeitung« poroča od informirane diplomatske strani, da za zdaj Turčija še ne bo zaprla Dardanel. Turčija si je hotela samo zagotoviti, da ima za slučaj sovražnega napada na Dardanele, pravico storiti vse potrebne obrambne odredbe. Kar se tiče poročila, da je Turčija že odpelala ladje z minami, je to le v toliko resnično, da je Turčija te ladje le za vsak slučaj pripravila. Nikakor pa še ni vprašanje Dardanel akutno, ker Italija zdaj še ne namerava napasti Dardanel.

Z arabske obali.

Iz Masave poročajo: Poročila z arabske obali poročajo, da so zopet nove turške čete s topovi odšle proti Dabanu, da okrepe tam se nahajajoče čete. Tudi v Mokko je odšla pehota in artilerija, v Sejh - Said, Sejh - Amed in Abu Baku pa artilerija. V Taisu še vedno pričakujejo povelja, da začno akcijo proti Rahejti.

Nameravani izstop Italije iz trozveze.

V rimskih uradnih krogih odločno ugovarjajo vsem poročilom, da namerava Italija izstopiti iz trozveze, kakor tudi, da je hotela 1. 1909 proti Avstro - Ogrski mobilizirati. Trozveza bo brezdvomno obnovljena.

Politična kronika.

Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« z Dunaja, govore v dobro informiranih krogih, da je avstrijski zunanji minister grof Aehrenthal zopet ponudil cesarju demisijsko zaradi konflikta s šefom generalnega štaba Konrada pl. Hötendorfa. Cesar njegove demisijske ni sprejel.

V soboto je koalicija na Hrvaškem razglasila svojo kandidatno listo, glasom katere postavi koalicija kandidate v 57 okrajih. Med kandidati sta tudi dr. Lorković in glavni zagovornik v zagrebškem veleizdajniškem procesu dr. Hinković. Vlada prepoveduje volilne shode opozicije.

Perzijska vlada se je baje po vročitvi zadnjega ruskega ultimata obrnila na rusko vlado za desetdnevni odmor, kar pa je rusko poslanstvo odklonilo. Od druge strani poročajo, da je Rusija samo hotela zagroziti s prodiranjem proti Teheranu. Kakor poroča »Lokalanzeiger« iz Teherana, se potrjuje vest, da je perzijski kabinet demisioniral. O regentu v Perziji sploh nič ni znanega, tako da je Perzija v tem trenutku brez vladarja. Razumljivo je, da vlada vsled tega po vsi Perziji anarhija. Ljudstvo v velikih gruhal oblega ceste in vsak hip se gode novi izgredi zlasti proti električni cestni železnici, ki jo imajo za rusko podjetje ter proti ruskim prodajalcem. Povsod kličejo na sveto vojno proti Rusiji.

Iz Mandžurije prihajajoče vesti o revoluciji na Kitajskem se glase

selo zmedeno. Nekatera poročila pravijo, da so vstajni oboroženi samo s pištolami in da tvorijo samo majhne čete, druge vsti pa vedo o celi revolucionarni vojski. V petek so v Sangaju umorili nekega agenta, ki je bil blagajnik neke velike nemške tvornice. Kakor poroča »Rječ« bodo ostali dosluženi vojaki na Daljnem Vzhodu zaradi dogodkov na Kitajskem pri svojih polkih. Avstrijska ladja »Fran Josip I.« ki je sedaj vsidrana pred Sangajem, je izkrcala enega poročnika in 38 mož kot stražo za avstrijsko naselbino v Trientinu in enega fregatnega poročnika in 42 mož za ojačenje poslaniške straže v Pekingju.

Štajersko.

Celje. Pri volitvah namesto izstopivših članov in namestnikov v osebnodohodninsko cenilno komisijo so Slovenci v cenilnem okraju Celje-dežela (okrajno glavarstvo Celje) dosegli lep uspeh. Dosedaj so imeli izmed treh razredov tega cenilnega okraja samo večino v tretjem razredu, ne pa tudi v drugem in prvem razredu. Letos so si priborili v drugem razredu večino s 197 glasovi proti 94 glasovom nasprotnikov. Izvoljena sta kot član komisije gosp. Ivan Kramer, trgovec in podžupan v Trbovljah, kot namestnik pa gosp. Florijan Rak, posestnik v Spodnjih Gorah. To je uspeh premošljenega in trajnega delovanja. Živeli! — V cenilnem okraju Maribor - dežela so dobili Slovenci baje le 72 glasov, nasprotniki pa 74, tako da so ti zmagali. Ako se primerjajo te številke z zgoraj imenovanimi, skoro misli ni, da ne bi bili lahko Slovenci pri nekoliko večji agitaciji mogli in morali zmagati. Ako hočemo napredovati, delajmo povsod, ter ne opustimo nobene prilike. Vsaka zmaga ima za nas velik pomen.

Mariborska moška Ciril - Metodova podružnica je poslala pretekli mesec v Ljubljano sledeče prispevke: Clonarino za preteklo društveno leto 50 K, prebitek pri zabavnem večeru 40 K, naknadni davek (nabrali gosp. Majer) 26 K, nabiralniki, in sicer: »Narodnem domu« 17 K, v Medenovi gostilni 5 K, in oni gospe Vlaste Vertnikove 3 K, skupaj 141 kron. Pohvalno omenjamo, da donša nabiralnik gospice Vertnikove mesečno relativno visoke prispevke, ker pride tam v poštev le ožja družba. Ni nam treba poudarjati, kakega pomena je družba sv. Cirila in Metoda v obrambnem oziru sploh, naglašamo le, da se je družba zadnji čas ravno za Maribor izpostavila, da prispeva tukaj v šolske namene redno lepe vsote in da bo v najkrajšem času žrtvovala za slovensko šolo v Studencih lepo število tisočakov. Da pride pri ustanovitvi slovenske šole v mestu samem edinolet Ciril - Metodova družba v poštev, je jasno. Samo ob sebi bi bilo umevno, da bi storil vsak posameznik tudi svojo dolžnost, prilik je neštevilno: sodnijske sprave, odhodnice, izleti, gostije, igre itd., v blagajnični knjigi podružnice pa ne najdemo niti ene take postavke. Poglejmo si kegljišče: vsak posameznik je bil narodnjak, stavile so se bile vsote, kakor store to le kavalirji, za Ciril - Metodovo društvo pa je prispevalo kegljišče za celo leto — 7 K 20 vin! Narodni davek je sicer v Mariboru velik, nikakor pa ni res, da bi se nam godilo tako slabo, še manj pa potrebno, da trpi tukaj Ciril - Metodova družba. In če gre tukaj ravnokar za našo eksistenco, kar vsak poudarja, je neverjetna ta brezbrčnost. — Torej, dragi rojaki, če hočemo, da nas Ciril - Metodova družba podpira, storimo tudi mi svojo dolžnost! Ne gre tukaj za stotake, vinarji zadostujejo, a vsak posameznik mora storiti svojo dolžnost! Če je nabiralnik gospice Vertnikove v stanu, da donša vsak mesec po 3 K, zakaj pa se to ne stori tudi v drugih krogih, v drugih družinah, recimo pri takih, katerih člani ne zahajajo redno v »Narodni dom« in nimajo prilike, da bi se posluževali vsak dan Ciril - Metodovega nabiralnika, kakor store to na hvalevredni način redni gostje. Ni treba, da bi se naročil dragi družbeni nabiralnik, majhen hranilnik zadostuje, da vrže domačin ali slučajni gost o priliki par vinarjev vanj. Na ta način bi se veliko doseglo, pa le takrat, če se vsak tudi zaveda svoje dolžnosti in ne čaka, da bi ga kdo dregnil. In če bi donesel tak hranilnik v pol letu eno krono, kazalo bi to vsaj zanimanje za družbo v spodbujeno drugim. Prosimo torej, da vsaj posamezniki s tem poskusijo, podružnica bo drage volje prispevke sprejemala in jih objavila.

Koroško.

Ogenj v ječi. V Gornji Beli so aretirali nekega ključavničarskega pomočnika, ker je pijan razbijal in razgrajal v gostilni. Pri preiskavi je

prezrl ječar pri njem škaflijo vžgalic. Pomočnik je zažgal v občinski ječi posteljo, na kateri je ležal. Ko so vdrli v ječo, je postelja že popolnoma zgorela, on pa je ležal v kotu ječe nezavesten. Dobil je precej nevarne opekline.

Pasja mast. Posestnica Marija Majer v Zlatniku je zbolela in šla mesto k zdravniku k neki padarci. Ta ji je dala za zdravljenje pasjo mast. Majerjeva je rabila to zdravlilo, vendar ji ni nič pomagalo. Čez nekaj časa je pisala padarici, da ji mast nič ne pomaga. Ona mora iti k zdravniku in tam bo povedala povest od pasje masti, če ji padarica ne pošlje 40 K. Zena se je bala, in je res poslala Majerjevi 40 kron. Toda to še ni bilo dovolj. Majerjeva je zahtevala čez nekaj časa zopet 60 kron. Tudi to vsoto ji je padarica plačala. Ko je pa Majerjeva zahtevala v tretjč še večjo vsoto, je šla padarica k sodišču, ovdarila celo zadevo in tožila Majerjevo zaradi izsiljevanja.

Primorsko.

Osrednja komisija za oskrbo spomenikov je dovolila mestnemu muzeju v Gorici 300 kron podpore za nakup starinskih čipk, ki jih hrani uršulinski samostan v Gorici.

Sankecioniran zakon deželne zbornice istrskega. Iz Pulja poročajo, da je zadobil sankejio sklep deželne zbornice istrskega glede najetja posojila v znesku 3.150.000 kron. Od tega posojila se bo dodelo parobilo 800 tisoč za konsolidacijo dolga, 2.000.000 kron za nakup sveta in zgradbo mestne pinarne in 350.000 kron obdrži mestna občina kot obratni kapital.

Tržaški mestni svet in »Lega Nazionale«. V petek zvečer se je vršila seja tržaškega občinskega sveta pri kateri je laška večina s pomočjo socialnih demokratov dovolila laški šolski družbi »Lega Nazionale« 15.000 kron podpore. Prošnjo za podporo slovenske Ciril - Metodove družbe, ki vzdržuje v Trstu svoje slovenske šole, ki jih obiskuje 1538 učencev in 5 otroških vrtcev s 470 otroci pa je mestni svet tržaški tudi s pomočjo socialnih demokratov zavrnil. Pri razpravi je ostro govoril dr. Vilfan.

Umrli v Branici na Primorskem veleposelnik, vrl in požrtvovalen naprednjak Franc Žvokelj v starosti 69 let.

Porotno sodišče v Trstu. V soboto se je vršila pred tržaškim porotnim sodiščem obravnava proti O. Poleželu, ki je kot blagajnik trdke Kuchler pomeveril vsoto 3422 K 55 v. Obtoženec je pomeverjenje pripoznal, trdka mu je odpustila in ne zahteva odškodnine in porotniki so ga v ožgled njegovim žalostnim družinskim razmeram oprostili.

Vojaški begun. V Trstu so prijeli pri svoji materi vojaškega beguna, 24letnega zidarja Ivana Ladasa, ki je pred kratkim pobegnil od vojakov. Pri aretaciji se je Lades vprl in je bil pri tem poškodovan na desni rami. Odpeljali so ga v vojaško bolnišnico.

Nezgode. Karl Turko, 18letni mornar iz Kopra je prišel večerjati iz tržaške bolnišnice. Hodil je 4 ure po mestu in se je na cesti Boschetto okoli 10. zvečer zabodel v prsa. Rana je precej nevarna. Vzrok je nezdravljiva živčna bolezen. — Zaradi družinskih prepirov se je zastrupila v Trstu 42letna Gustinčič Franica. Izpila je steklenico karbolove kisline okoli pol 11. zvečer, ko se je vrnila s svojim možem iz gostilne.

Bankurz in aretacija. V Reki je ustavila plačila bančna tvrka Leopold Windsbach. Sodišče je uvedlo konkurzno postopanje. Pasiva znašajo nad en milijon kron. Aktiva so cenili v začetku na 200.000 kron, toda ker je večina vrednostnih papirjev trnja last so se skrčili aktivna na 30.000 kron. Leopolda Windsbacha so v soboto aretirali, ker je zastavil pri reški podružnici »Notenbank« vrednostne papirje vredne 20.000 K, ki jih je dobil od dveh denarnih zavodov v Bndimpešti v časosno shrambo. Windsbach je imel kupčijske zveze tudi z Italijo in pričakujejo, da seldi proti njemu še več ovadb.

Dnevne vesti.

+ Konstituiranje občinskega sveta ljubljanskega. Pismena razsoda upravnega sodišča o klerikalni pritožbi proti ljubljanskim občinskim volitvam je že dostavljena kranjski deželni vladi. Vlada bo sedaj vročila pismena obvestila o razsodbi vsem izvoljenim občinskim svetnikom in njim namestnikom. Kakor čujemo, bo prva seja občinskega sveta sklicana že tekom tega tedna.

+ Opozicija naših klerikalcev v državnem zboru pričinja postajati smešna. Ta opozicija je le na »Slovenčevem« papirju, v resnici je pa ni. Sicer tudi dr. Šusteršič semtertja

nastopa v pozni opozicijonalca, toda zgodbi se to vedno v obliki, da grof Stürgkh lahko čuti, da se mu te opozicije ni treba bati. Vsi ti opozicijski govori se ravna po pregovoru »wasch mir den Pelz, aber mach' ihn nicht nass.« Glasovali bi prav gotovo tudi za proračunski provizorji, ako bi vedeli, da je vlada v nevarnosti. Vsaka opozicijska gesta je hkratu mila ponudba, češ, sprejmi me v svoje naročje, samo izpolni mi tudi ono, za kar sem te bil prosil. Da ta cena, za katero bi slovensko - hrvaški klub z razvitimi prapori pred dases kakor jutri prešel v vladni tabor, ne obstoji morda v kakih narodnih zahtevah, ampak zgolj le v strankarskih in osebnih, je javna tajnost. Prav tako gotovo pa je, da se Šusteršič n. pr. na Čehe prav nič ne bo oziral, kadar bo zanj prišel trenutek, napraviti pred grofom Stürgghom svoj Kotau. To omenjamo zaradi tega, ker je silno bobnanje v klerikalnem taboru, ker se sedaj Čehi ne brigajo za to, kaj namerava storiti Šusteršičev klub. Preveč jim je še v spominu, kako je Šusteršič za nos vodil »Slovensko enoto« — le zaradi lastne koristi. Potem pa je dejstvo, da v celi zbornici nihče ne ve, zakaj je Šusteršič postal nakrat tak opozicijsalec, oziroma se ve le toliko, da je ministrski predsednik njemu dal brezplačen vojni listek za pot v vladno stranko — toda brez vsake druge cene. Zato pa je velika predrznost, zaradi take kapriciozne opozicije zahtevati od Čehov, da bi morali slediti Šusteršičevemu klubu, ki bi potem, za slučaj, da bi bil nasičen, ob priliki Čehe — pustil na cedilu. Enkrat so se Čehi dali Šusteršiču speljati na led, toda to se ne zgodi nikoli več. — »Slovenec« izpušča cele članke proti Čehom, češ da s poslancem Ravničarjem vred ne izvajajo kosekvene vsled Hohenburgerjevega nastopa. Stvar je prozorna. Klerikalci bi radi Čehe potisnili v opozicijo, češ, potem bi bil slov.-hrvaški klub vladni neobhodno potreben in ministrski predsednik bo sam od sebe dal najvišjo ceno, ako mu Šusteršič pripelje svoj klub v večino. Da v tej ceni odslovi-tev Hohenburgerja s katerim klerikalci prav ponižno občejuje, ne bo niti ponudena, niti zahtevana, je več kakor gotovo. Kaj njim mari, kaj počenjata Elsnar in Hohenburger? Sicer so se nekateri slovenski klerikalci prav pridno udeleževali češkega »sturma« na Hohenburgerja, toda ne rečemo dvakrat, da se je to zgodilo samo s tem namenom, da bi Čehe odrinili od sodelovanja pri delovni večini. Edina stvar slovensko-hrvaškega kluba bi bila, nastopiti proti Hohenburgerju. Oni, ki imajo veliko večino slovenskih poslancev v svoji sredi, so poklicani, da vodijo slovensko politiko na Dunaju. Pa storili niso nič niti proti Elsnarju, niti proti Hohenburgerju, razen da so — pač le v zadnjem tednu — v budgetnem odseku izpregovorili nekaj vodenih besed. Ako bi ne bilo interpelacij poslance Ravničarja, ki so opozorile javnost na nevarnost, preteče nam v justični upravi, bi ne bilo na Dunaju čutiti prav nobenega odpornega glasu proti Hohenburgerji politiki. Sedaj pa, ko so bili čuli Hohenburgerjev odgovor, naj pokažejo temu možu zobe. Kot vodniki slovenske politike so to dolžni storiti. Pa se postavljajo na komodno stališče in pravijo, to naj poslanec Ravničar sam opravi, to nas nič ne briga. Seveda ko pa ves svet ve, čemu rabijo klerikalci Hohenburgerja. S tem, da zvrčajo akcijo na poslanca Ravničarja, hočejo temu ministru le dopovedati, češ, saj se ti ni treba nič bati, glej, vsa slovenska delegacija razen Ravničarja, te pušča popolnoma pri miru, delaj kar hočeš. In taki ljudje mečejo javnosti pesek v oči, češ, mi smo v opoziciji.

+ Najvišje sodišče. Praška »Union« je izpod peresa slovenskega jurista začela priobčevati razpravo o jezikovni praksi najvišjega sodišča. Kadar bo razprava končana, bomo poglobljeno stvari rekapitulirali. Za danes naj priobčimo sledeče: Najvišje sodišče je po postavi dolžno izdajati slovenske sodbe o vseh stvarih, ki so se v prvi instanci obravnavale v slovenskem jeziku. Najvišje sodišče pa te svoje postavne dolžnosti ne izpolnjuje. Najvišji čuvár zakona tepta sam zakon, to pa v namenu, da bi slovenski sodniki ne prišli naprej in da bi Slovincu pri najvišji instanci vedno sodil Nемец! V parlamentu so se slovenski poslanci pritoževali zaradi tega in grajali postavolomstvo najvišjega sodišča, a ostalo je vse pri starem. Ko je šlo za sedanji državnozbornski volilni red, sta takratna državna poslancata Plančan in dr. Tavčar sklenila s takratnim ministrskim predsednikom baronom Beckom kompromis, ki je med drugimi obsegal tudi točko, da bo najvišje sodišče izdajalo o slovenskih stvareh slovenske razsodbe. Ministrski predsednik baron Beck se je zavezal, da to izpolnjuje, pa svoje častne dolžnosti ni izpolnil in je prelomil dano besedo.

+ Ameriška bolezen. Naši ljudje hodijo radi v Ameriko in če bi bile gospodarske razmere tamkaj še boljše in zlasti če bi bile stabilnejše, bi naši ljudje hodili še v večjem številu tja. To gibanje se pravzaprav ne sme imenovati izseljevanje, ker gredo ljudje večinoma le začasno v Ameriko in se navadno zopet vračajo v svojo domovino. Dandanes so prometna sredstva taka, da razdalje že nobene vloge več ne igra. Kakor so naši ljudje časih hodili v Slavonijo in na Sedmograško, tako hodijo sedaj v Ameriko. Nekaj procentov se jih seveda izgubi in nekaj procentov jih ostane za vedno onkraj morja, ali večinoma se vrnejo — gospodarsko okrepljeni. Iz Amerike so prišli že lepi milijoni kronic na Slovensko in rešili mnogo kmečkih domov, zlasti na Dolenjskem. Revščina na Kranjskem bi bila še veliko večja, da ni bilo Amerike. Seljenje v Ameriko ima torej brez dvoma svoje solnčne strani, vendar pa so senčne strani tudi jako velike. Ali — kaj hočemo? Seljenje samo kaže, da živimo v slabih gospodarskih razmerah, zakaj če bi bilo doma dovolj dobrega kruha, bi se ljudje gotovo ne selili. Vsekako bi morali država in dežela posvečati temu problemu resno pozornost, pa ne po vzgledu Ogrske, ki izseljenec takorekoč prodaja v Ameriko. Naši klerikalci so se časih že nekoliko zanimali za izseljenje. Napravili so agenturo Rafaelovega društva, pa ne da bi pri tem imeli kak drug namen, kakor s prodajo voznih listkov kaj zaslužiti. Ljubljanski škof je mislil že sam obiskati slovenske izseljenec v Ameriki, pa tudi le iz profitnega nagiba in z nobenim drugim pametnim namenom. Tudi Mohorjeva družba je hotela pritisniti na svoje srce ameriške Slovence, a je svoj načrt opustila. Najbrže se je izkazalo, da ne obeta dobička. Zdaj so se klerikalci zopet oglašili s pritožbo, da se v Ameriki naši ljudje pokvarijo in da se nalezajo ameriške bolezni. Ta ameriška bolezen je po sodbi klerikalcev huda kuga. »Slovenec« toži, da se naši ljudje v Ameriki navzamejo puhlih fraz o svobodi in naravnost ostudne demagogije in da postavijo kričavi radikale, ki ne spoštujejo nobene avtoritete itd. Z domaćimi besedami povedano, pomeni to, da Slovinci, ki je bil nekaj časa v Ameriki, neče več biti farovski podpornik, nego svoboden državljani. — V Ameriki spozna človek, da ima pravice in ne same dolžnosti. Demagogije se mu ni treba učiti v Ameriki, ker takih demagogov, kakor so naši duhovniki, ni nikjer na svetu dobiti. Tudi radikalizma se v Ameriki ne nauči, ker ga je tam jako malo. Ali človek, ki je bil v Ameriki, postane na Kranjskem radikalec in mora postati, če spozna to silno kupčijo, ki so jo ustvarili klerikalci. Če je pa Amerika izbila našim ljudem z glavne rešpekt pred farovskimi avtoritetami, je to samo dobro in koristno in moramo biti Ameriki za to hvaležni. »Slovenec« obeta, da bodo klerikalci začeli z vseni silami delati zoper izseljevanje. »Slovenska Straža« bo sistematično gojila ljubezen do domačije, skrb za domače umetnine, navade, zgodovino itd. To bo prav hvalevredno, toda če bo kaj pomagalo, je drugo vprašanje. Zoper izseljevanje je samo eno sredstvo: preskrbeti ljudem toliko zaslužka, da bodo doma boljše izhajali kakor v Ameriki. Kako to doseči, je pa stvar klerikalcev, ker imajo ti vso moč v rokah in torej tudi dolžnost, skrbeti za blagor prebivalstva in dežele.

+ Kako se sodi na Koroškem. Matija Ferndorfer v Borovljah je dne 23. oktobra v svojem vrtu streljal v tarčo. Ker meji dotični vrt na letovišče društva »Ferlachner Jagdgesellschaft«, ga je čuvár tega društva Anton Vrhovnik ovadil sodišču radi lovske tatvine. Obravnava na to ovadbo se je vršila v nemškem jeziku. Sodil je član društva »Ferlachner Jagdgesellschaft« sodnik dr. Lorber. Ferndorferju se je v tožbi očitalo, da ni streljal v tarčo, marveč na šoje, s čemer je zakrivil lovske tatvine. — Ferndorfer ne zna niti besedice nemško; ker se je vršila obravnava v nemškem jeziku in ker ni nihče smatral za potrebno, da bi mu v slovenskem jeziku raztolmačil, česar se obtožuje, se Ferndorfer seveda ni mogel niti braniti, niti zagovarjati. Sodnik se za take »lupaljice« seveda ni zmenil ter je Ferndorferja enostavno proglasil za krivega lovske tatvine ter ga obsodil na štiri tedne zapore. K sreči je bila pri obravnavi navzoča tudi Ferndorferjeva mati, ki vsaj nekoliko razume nemško. Ta je prijavila proti obsodbi vzklic. In pri vzklicu obravnavi v Celovcu je bil Ferndorfer oproščen. — Tako se sodi na Koroškem! Sodnik, ki je član lovske družbe, sodi o svoji stvari, seveda v edino zveličavnem nemškem jeziku, ne glede na to, ali je obtoženeec večš nemškega jezika ali ne. In tako se dogaja, da se drakonsko obsodijo ljudje, ki so popolnoma nedolžni. Tu pri koroških sodiščih bi imel minister dr. Hohenburger priliko, pometati

z najdebelejšo metlo Avgijev hlev.

+ Ivan recte Franc Jaklič se je v sobotnem »Slovenec« zopet oglašil, da spregovori besedo o klerikalni okrožnici, ki so jo dobili občinski odborniki v Dolenji vasi tik pred volitvijo župana. Pravi, da on pisma, ki suog ga mi priobčili, ni pisal, ne odposlal, ne narekoval in tudi ne dal odposlati, in izraža mnenje, da so morda naprednjaki sami fabricirali ono pismo. Ej France, false Ivan Jaklič, ta izgovor pa je kaj malo hudovit. Da bi naprednjaki s takimi pisni spletkarili proti svojemu somišljeniku in priporočali za župana klerikalci, to je tako neumna in bedasta trditve, da je mogla iziti samo iz brihtne Jakličeve glave. Sicer pa čemu se prerakati o avtentičnosti onega pisma, ko imamo original v rokah. Gospod državni in deželni poslanec Franc Jaklič, za čigar krstno ime ni vedelo »Slovenec« uredništvo in ga je zbog tega kar kratkim potom prekrstilo v Ivana, naj se torej kar potruži v naše uredništvo, kjer mu je original onega pisma na vpogled. Ker je Jaklič očividno mnogo lažežne na tem, kdo je pisal in razposlal ona pisma, smo prepričani, da dobimo v kratkem v uredništvu njegov poset. Razume se samo ob sebi, da bomo državnega in deželnega poslance Jakliča sprejeli kakor se spodobi dostojnim in poštenim ljudem.

+ Na Bledu so pri občinskih volitvah zmagali klerikalci. Sicer je klerikalna stranka zmagala samo z jako skromno večino glasov, toda zmaga je in s tem je treba računati. Kaki vzroki so večino volilcev pripeljali v klerikalni tabor, dasi je prebivalstvo po svojem mišljenju vse prej kakor klerikalno, tega ne bomo preiskovali. Bojimo se pa, da tujskega prometa to ne bo na korist, kajti to je čisto naravno, da svobodomislilni ljudje nimajo simpatij za kraje, kjer vladajo klerikalci, na tuje klerikalnega mišljenja pa Bled ne sme računati, zakaj ti hodijo le na Brezje, na Višarje in na Sv. Goro.

+ Iz Gor. Logatec. Klerikalci so podali zoper volitve v II. razredu rekurz, najbrže vsled tega, ker je doganilo, da so slepi volilci z našo listo in so se v dveh slučajih branili izročiti prigoljufana pooblastila, čeprav dotičniki, ki so jih jim izročili, to izrecno od njih zahtevali. Napredni volilci bodo v slučaju zopetnih volitev gotovo poskrbeli, da izletita iz sedanjega odbora še onadva pristaša S. L. S., ki sta itak prišla le slučajno na to mesto.

+ Shod v Prestraku. Poročilo o shodu za občinske volitve v Prestraku, ki je zelo dobro uspel in na katerem je govoril deželni odbornik gosp. dr. Ivan Tavčar, smo morali odložiti na jutri.

+ Občinske volitve v Zagorju ob Savi. Snoči smo dobili iz Zagorja ob Savi to - le brzojavko: Kljub klerikalno - socialno - demokratski listi smo doslej zmagali naprednjaki v I. volilnem razredu. Zmaga v II. volilnem razredu nam je tudi zagotovljena.

+ Sad klerikalnega ščuvanja proti uradništvu. Nedavno tega je prišel v zemljeknjižni urad na tukajšnjem sodiščnem kmetič iz Polhovega gradca. Ker so imeli uradniki z drugimi strankami posla, ni prišel kmetič iz Polhovega gradca takoj na vrsto. To je moža tako razjarilo, da je jel v uradu robantiti, razgrajati in kričati: »Proklete r... škricovske, zakaj pa ste tu!« Seveda se je prepozentnega možakarja, ki se piše Božič, primerno podužilo, kako se je vesti v uradu, kazenskega postopanja se proti njemu ni uvelodil iz usmiljenja, ker se ve, da je kmetič samo žrtev brezvestnega hujskanja z gotove strani proti uradništvu.

+ Čuki so imeli večerj nekako zborovanje v Ljubljani. Čez dan so demonstriali ljubljanskemu prebivalstvu, da še hoditi ne znajo, zvečer je pa bilo videti nekaj gručic, ki so kar tavale ob zidovih. Proti Viču jih je nekaj krevsalo, ki so bili totalno pijani.

+ Preloženo predavanje. Ker je v sredo, 6. t. m. predstava v slovenskem gledališču, je preložilo »Splošno slovensko žensko društvo« svoje predavanje na 13. t. m. zvečer.

+ »Kranjska hranilnica« izkazuje v uradnem listu »Laibacher Zeitung«, da je bilo pretekli mesec iz zavoda dvignjenih 710.213 K 52 vin, vložilo pa se je 410.295 K 59 vin.

+ Umrl je šentpeterski župnik Franc Pavlič, star šele 46 let. Ko je še živ, se je že potovalo za njegovo župnijo znani Vrhovec iz Žirov.

+ Razpisana srednješolska mesta. V zadnjem času so bili izdani do 1. decembra 1911 sledeči razpisi: Ravnateljstva mesta: Ried (gimn.), za II. tečaj šol. I. 11/12, Litomerice (r., 23. XII.), Praga (nam. uč., za II. tečaj 11/12, 15. XII.), Liberec (r., 23. XII.). — Klasična in moderna filologija: Dunaj VIII. (reform. realg., L. Fr., 20. XII.), Dunaj VIII. (r. v zvezi z realg., L. Fr., 20. XII.), Du-

naj (r., Fr. D., I. II. 1912). — Zgod. zemljepisna skupina: Knittelfeld (r., 31. I. 1912). — Mat.-fiz. skupina: Dunaj XV. (r., M. Geom.), Ustje ob L. (gimn., M. Nl., 15. I. 1912). — Prirodopisna skupina: Ustje ob L. (r., Ng. m. nl., prov. mesto za II. tečaj 11/12, 10. XII.), Knittelfeld (r., Ng. m. nl., prov. mesto za II. tečaj 11/12, 10. XII.). — Kratice in znaki kakor navadno.

— Golovec. Ljubljanska okolica je dobila novo urejeno izletno točko. Na golovškem razgledu je že dogotovljena železobetonska restavracija g. Anžiča, ki bo okrog novega leta otvorenja. Poslopje ima v pritličju restavracijske prostore, v prvem nadstropju pa veliko dvorano. Da bo tudi od tam mogoče v mrzlih dneh uživati krasni razgled, je stavebenik pustil vse stene nezazidane; le 10 tenkih železobetonskih stebričev drži prav tako streho. Ves prostor med stebriči tvori steklena stena. Iz dvoranine predsebo drže stopnice na streho, katera je ravna, tako da bodo gostje mogli ob lepem vremenu uživati razgled, po svoji krasoti v Ljubljani brez primere. Več naših športnih prijateljev se zanima za to, priložno točko ter se med drugim namerava ustanoviti Slov. strelski klub in vpeljati zimski sport. Priglasje sprejema lastnik restavracije. Ker je točka tako blizu mesta, a obenem s svojim ogromnim ozadjem snrekovih gozdov in idealno čistem ozračju, se je le čuditi, da je ostala tako dolgo neopažena. Mora nas veseliti, da je vendar nekaj lepega napravil domačin in da je ta z okusom izmed večjih projektov izbral najprimernejšega, ki je izvršen Golovec in celi okolici v okrasje. Projekt in stavbo je izvršila znana ljubljanska tvrdka ing. Hugo Uhlir. Dohod po markiranju poti S. P. D. za hišo g. prof. Westra ali pa za hišo g. Anžiča.

+ Umrl je v Spodnji Hrušici tamonjšni posestnik g. France Babnik v starosti 67 let. P. v m.!

Iz Litije se nam piše: In odšel je oni, ki je bil duša in srce narodnega življenja v Litiji, oni, ki je bil udan, nesebičen, odkrit prijatelj, kakor malo takih, oni, katerega je vse spoštovalo, vse ljubilo. Nadpoštar Josip Modic, ta dobra, zlata duša, spada med one srečne ljudi na svetu, ki lahko rečejo, da ne poznajo sovražnikov. In tega moža, ki je pravi kristalni značaj, ni več med nami. Preselil se je v Kamnik, da ima kot navdušen planinec, še bližje pred sabo krasne Kamniške planine, katere tako ljubi. Nastala je v Litiji velika praznota. Vemo sicer, da mu bo lahko najti naslednika, vemo pa tudi, da moža, s takimi vrliimi lastnostimi ne bo več, nikdar več. Ni se čuditi, da se marsikateremu porosi vroča solza brž, ko nastane pogovor o njem. Kako je bil Joško v vseh slojih priljubljen, se je videlo od njegovi odhodnici, ki so mu jo napravila dne 29. novembra narodna društva v gostoljubnih gostilniških prostorih pri »Uršiki«. Prostorji so bili pretesni. Saj so prišli skoraj polnoštevni člani »Bralnega društva«, »Sokolca«, »Planinskega društva«, »Požarne brambce«. Iz sosednjega Smartna je prihitelo pevsko društvo »Zvon«, prikorakala »požarna bramba«. Peveč so mu zapeli v slovo krasne pesmi. Vrsto napitnice je začel g. Premrov, ki je v prisrčnih besedah slavil Joška kot zaslužnega blaginjaka »Sokolca«, kot vrlega predsednika »Bralnega društva« ter tudi kot navdušenega predsednika »Planinskega društva«. Govorili so nadalje gg. Roglič, Robavs, Tomažin. Vsi so naštevati vrline moža, ki je bil duša vsem društvom. Kjer je bil Joško, tam je bilo življenje. In to prekrasno ovacijo Joško tudi v polni meri zasluži. Komaj se je ustanovil »Sokol« že gledamo s ponosom krasni »Sokolski dom«, ki se bo še to zimo oddal svojemu namenu. Pri tem ima največjo zaslugo Joško. In kaj naj še rečem o »Planinski podružnici«, kateri je načeloval. Znal je pridobiti za to podružnico vsakogar, s komur je prišel v dotiko. Nad 2000 K ima sedaj podružnica premoženja. Izključno njegova zasluga. Ako bi hoteli podrobneje pisati o neumorni delavnosti tega vrlega moža, bi napisali celo knjigo. A to ni danes naš namen. Te skromne vrstice naj ti bodo dragi Joško kot dokaz, kako bridko čutimo tvojo izgubo. Vam rojakom v Kamniku pa čestitamo iz dna duše na neprecenljivi pridobitvi nadpoštarskega Joška.

Za župana v Kostanjevici je izvoljen zaupnik notarja Hafnerja in kandidat dr. Lampeta: Franc Keržičnik, posestnik v Kostanjevici iz hiše št. 66. z 19 glasovi. Kandidat Kostanjeviškega župnika, g. Otmar Sever je dobil pri volitvi samo 7 glasov.

Nasilen set. Pred par leti se je priženil h Hrovatovim v Regarčevs pri Rudolfovem neki kolar Janko Šircelj, doma nekje iz Ljubljanske okolice, menda iz Dobrunj. Dober kolarški mojster je, toda zelo vnet častilec žganja. To je vzrok, da noče žena Rozalija nanj prepisati dati posestva. To pa moža zopet ježi, da se »ga« še večkrat nalezne. V pijanosti pa razsaja in razbija doma, pa tudi ženo pretepa. V nedeljo, dne 26. novembra je začel na tešče popivati in pil žganje in vino kar naprej do popoldneva. Prišel je zelo pijan domov in je razbil kuhinjsko posodo, cvetlične posode in druge reči. Nazadnje se je spravil z odprtim nožem nad ženo. Bila je v veliki nevarnosti in je začela na ves glas klicati na pomoč. Pritekel je njen oče, Širceljev tast France Horvat in hotel izpuliti zetu nož iz roke. Tedaj je za slabo naletel. Šircelj je izpustil ženo in se zakadil v tasta, da ga je podrl na tla. Potem ko se tast na tleh ni mogel več braniti, mu je globoko med plečeta zasadel svoj nož večkrat. Bil bi ga gotovo še hujše zdelal, pa je prišel Francetu Horvatu na pomoč njegov sin Janko. Vsi skupaj so ga le s težavo ustražovali in mu vzeli nož. Franceta Horvata so pa morali takoj prepeljati v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo. Pravijo, da je prav nevarno oklan. Je pač hudo, če se združita nož in žganje. O tem pa bo predavala Širceljnu menda pristojna sodnija.

Bojaželjni sejmarji. V soboto dne 25. novembra je bil semenj v Zatični. Proti večeru so se vračali različni sejmarji bolj ali manje glasni in zgovorni, vsak na svoj dom. Proti Poljanam so se vračali še mladi fantje Grčman Matija, Alojzij in Janko Kastelic, Alojzij Kamnikar, Jože Plankar in France Kavšek. Dasi so vsi še prav mladi, so ugibali, ali je smrt združena z bolečinami ali ne. Vsi so menili, da je umreti tako hudo — da mora človek kar umreti. Matija Kastelic je pa iskal prepira in zato ostalim fantom vedno nasprotoval. Trdil je, da umreti ni težko in da on to ve iz lastne skušnjave. Zamerili so mu spremljevalci take besede in mu kratko povedali, da niso smrkoveci, da bi se delal iz njih norca. Takrat pa je vzkrikel Matija Kastelic in hotel Kamnikarju pri tisti priči dokazati, da umreti ni težko. Potegnil je iz žepa na sejmju kupljeni težki nož vinjek in zamahnil z njim proti Kamnikarjevi glavi. Ta pa je hitro vzdignil roko in dobil udarec po komolcu, da mu je bila roka preparana. Janko Kastelic mu je priškočil na pomoč in zbil Matiji Kasteleu s palico vinjek iz roke. Ta pa ne bodi len, privleče iz žepa na sejmju kupljeno ostro sekirico brez toporišča in butne z ostrino sekire Janka Kastelica po levi roki, da mu preseka kost nad komolcem. Vsi trije so postali potrebni počitka, ki ga živajo zdaj in sicer oba ranjenca v bolnišnici, napadalec pa v hiši pokore.

Gospodarja je okradel. Pri trgovcu Seidlu v Rudolfovem je bil uslužben za vojaščino še nezrel fant Ignacij Perovšek, ki bi bil rad med svojimi vrstniki dal za sladko vince, pa ni imel okroglega. Siloma je torej vdrl v prostor, kjer je imel spravljene gospodar živinske kože, ki jih je nameraval dati v ustroj. Perovšek mu je izmaknil tri take kože vredne okoli 60 K in je dve prodal za malenkosten denar, eno pa je imel skrito doma pod posteljo, kjer so jo našli orožniki po dolgem in napornem iskanju. Med preiskavo sta jih ovirala Perovškov oče in mati in se jezila nad njimi. Seveda stautihnili, ko so privlekli kožo iz skrivališča. Tudi Perovšek se je udal potni, da je vzel, kakor se je zaklinjal, samo to kožo. Zastran ostalih dveh kož pa je obdolžil svojega sohlapca P., da jih je on vzel. Seveda so orožniki tudi tega hlapca prijeli in izročili sodnji. navzlic temu, da je jokaje se zatrjeval, da je nedolžen. Par dni potem pa je pripeljala neka ženska, ki je blizu tam doma, kjer je doma Perovšek, v Rudolfovo še ostali dve koži k nekega gostilničarju ter mu povedala, da je kupila obe koži od Perovška. Gostilničar je obvestil o tem orožnike, ti pa sodnijo, ki je menda nedolžnega P. brez odlašanja izpustila domov njegovim staršem.

Iz Senožet: V »Jutru« št. 630 z dne 27. novembra 1911 očita dopisnik, kateremu se sicer poma, da je le s težavo zamenjal goveji bič s peresom, našemu zaslužnemu županu g. Francu pl. Garzaroliju oholest in navidezno prijateljstvo do kmeta. Ker je dotični dopis višek nesramnosti proti županovi osebi, pač zasluži, da se osvetli in pokaže nizki nagib, kateri je pisca dovedel do takih budalosti, katere je mogla poroditi le skrajna zlobnost in popolna nevednost o priljubljenosti našega župana — izvzemši par malkontentov, — katerim pač župan ne pusti v kalnem ribariti. Ne samo ta okolnost, da se zaletuje pisec v županovo osebo na tako podol način, sili nam pero v roke, ampak tudi smo dolžni odgovoriti, ker mu očita podlo postopanje ravno v zadevi, v kateri je pokazal župan odločno svoje prijateljstvo in svojo skrb za kmeta. Gre se za podraženje mleka v tukajšnji mlekarni nasproti mlekarju. Le-ta mož sklenil je z mlekarno pod pretezo, da bodo isti le vpeljal in razpečevanje mleka

Prepustil mlekarji kadar hoče — tri-letno pogodbo, ne da bi se v pogodbi tedaj ta okolnost zapisala. Vendar se je sprejel v pogodbo določilo, da mora mlekar po preteku enega leta mleko primerno dražje plačevati, če se mleko na trgu v Trstu podraži in če mlekar na to zahteva. Ker se je mleko podražilo, sklical se je izvanredni občni zbor, da se to vprašanje reši. Mlekar plačeval je mleko do sedaj po 15 v. Ni le dognana stvar, da se je na tržaškem trgu mleko podražilo za 3—4 vinarje pri litru, ampak mlekarja dobila je od zanesljive in dobre trdke ponudbo, da plača liter mleka po 18 v pod istimi pogoji, kakor obstojijo za sedanjega mlekarja, ali pa po 22 v liter, če se mleko postavi na kolodvor v Trst. Ta ponudba je v rokah g. načelnika mlekarne. Z ozirom na to predlagal je župan, da se mlekarju podraži mleko za 3 v, tedaj mu nastavi cena na 18 v od litra — med tem, ko je mlekar hotel plačevati le 16 v od litra. No ker se župan in razsodni člani temu niso udali — napada dopisnik v »Jutru« županin psuje zavedne člana s pajaci. Mlekar na spečo do 1000 litrov mleka na dan in znaša razlika v dobičku, če se proda mleko po 18 v liter mesto po 16 v na dan 20 K — in na leto 7300 K. Teh 7300 K — spravil bi mlekar in se lahko smejal v pest dotičnim neumnežem, ki bi se ustrašili njegove grožnje s tožbo. Komu v prid je veljal tedaj županov predlog? Teh 7300 Kron prišlo bi v dobro vsem članom mlekarne in sicer v razmerju množine mleka, katerega oddajajo v mlekarji. Nespametno bi bilo prepustiti tak dobiček mlekarju, ki se je sam izrazil, da mu ni za dobiček — tedaj se niti njemu ne godi krivica, če mlekar zahteva, da plačuje mleko tako kolikor ponudijo drugi mlekarji —, ki gotovo tudi ne bi stavili takih ponudb, če se ne bi mleko toliko podražilo. Mlekarju gre za kožo — rad bi napravil sadovoljček in ubogil kmet naj se zadovoljuje z dosedajšnjo ceno — sicer se mu grozi s tožbo. Ta grožnja postane pa vsled navedene določbe v pogodbi smešna in seveda si želi pisec županove odločitve iz mlekarne, ker upa na ostale člane s takimi bedastimi grožnjami in strašili vplivati. Naj mlekar toži! Na leto 7000—8000 K več dobička ni malenkost. Naj sodišče razsodi, a ne pustite se oplasiti s takimi bedarijami. Župan je bil tisti, ki je ustvaril mlekarjo, on je spočetka prevažal brezplačno mleko, le, da se je obrat v mlekarji oživil, on je plačal za insolventnega dolžnika mlekarne 900 K, kateri znesek bi sicer morala mlekarja vtrpeti — tedaj pokazal je s svojimi dejanji dovolj, da je prijatelj ubogega kmeta, in je tudi predlog, da se mlekarju podraži mleko na 18 v. in v korist mlekarne, če je to kakemu koristolovskemu podjetniku ljubo ali ne. Pozivljamo tedaj vse člane, da se udeležijo gotovo prihodnjega obč. zbora, na kateremu se bo zastopalo odločno stališče v korist mlekarne in njenih članov, ki so po višini revni ljudje in katerim se hoče iz dobičkaželnosti in z grožnjami tožbe vzeti letnih 7000 — 8000 K.

Slovenci v Pragi. V zadnjih letih je postala zlata Praga centrum slovenske akademične mladine in število južnih, kakor severnih bratov Slovanov narašča vedno in vedno. Rusko, poljsko, hrvatsko, srbsko, bulgarsko — češki stiki postajajo čimdalje tesnejši. In vse te akademične skupine imajo svoje zveste somišljenike med pražkim občinstvom, s katerim se pohižje spoznavajo na večerih, venčkah itd. Slovenska akademična mladina, ki je postala letos s habilitacijo slovenskega docenta na češki univerzi predmet živega zanimanja v češki javnosti, je pogrešala dozdaj ravno teh družabnih stikov s praško publiko, radi česar sta sklenili akademski društvi »Adrija« in »Ilirija« prirediti mesečno slovenske večere, kakor jih imajo ostale slovanske skupine v Pragi. Prvi tak slovenski večer se je vršil 24. novembra v Nar. domu na Kr. Vinogradih z lepim moralnim uspehom. Na programu je bilo predavanje docenta g. dr. M. Rostoharja: »O žitju in bitju Slovencev«, kulturna in narodno-gospodarska študija o našem današnjem stanju, ki ji je navzoče občinstvo sledilo z velikim zanimanjem. Enako hvaležno je bil sprejet koncert g. Mirka Dežele, ki je proizvajal na gosli »Seherzo« od Goesa in »Romance« od Svendsena; spremljal ga je konservatorist g. Ravnik. Ponovno je bil akklamiran akademski pevski zbor in oktet; slovenske narodne pesmi Čehi nad vse radi poslušajo. Iz prijaznosti je zapel g. prof. Kubinka par čeških pesmi v vsa-plošno zadovoljnost. Povabljeni občinstvo je dvorano popolnoma napolnilo, navzoči so bili med drugimi vseučiliški prof. g. dr. Chodonsky, prof. g. dr. Ber, rodbina prof. Braunerova, zastopniki mnogih korporacij in drugi. Po končanem programu se je pri plesu razvila najživahnější zabava in končala s prisrčnim: Na skorajšnjo svidenje!

Tujiški promet v Ljubljani. Med 1. novembra je prišlo v Ljubljano 5009 tuje. v — 692 manj nego prejšnji mesec in 475 več kakor meseca novembra lanskega leta. Nastanilo pa se je v hotelu Union 1316, Slon 1262, Lloyd 527, Cesar avstrijski 297, Ilirija 177, Malič 173, Štrkelj 153, Južni kolodvor 123, Tratinik 112 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1469 tujecev. — Bilo pa je s Kranjskega 1316, z Dunaja 1021, iz slovenskih dežel 1159, iz dežel češke krovne 289, iz drugih avstrijskih dežel 102, z Ogrskega 132, iz Hrvatske in Slavonije 237, iz Bosne in Hercegovine 82, iz Nemčije 91, iz Italije 51, iz Ruske 5, iz Angije 4, iz Francije 7, iz balkanskih dežel 85, iz Rumunije 5, iz drugih evropskih dežel 46, iz Severne Amerike 27, iz ostale Amerike 5 in iz Azije, Afrike in Avstralije 4 tujecev.

»Maščevalce svoje časti« je naslov krasni senzacijski drami, ki se predvaja le še danes v Elektro-radioogrfu »Ideal« in vzbuja oboroženo pozornost med občinstvom. Vsi, ki so si ogledali to sliko, izrekajo se jako laskavo o čistosti slike. Igrajo najboljši francoski umetniki. — Jutri na naslednje dni velikanska artistična drama »4 hudič« s senzacionalnim smrtnim skokom. Ta drama je biser vseh, do sedaj pokazanih učinkovitosti in je povsod, kjer se je predvajala, vzbudila največje zanimanje.

Poskušaj samorot. V soto zvečer je na Sv. Petra nasipu skočila v Ljubljano brezposelna natakari-ka Antonija Svetlinova iz Krtine pri Kamniku. Ko sta to opazila Vinko Okoren in Pavel Ban, sta skočila za njo in jo rešila. Svetlinova je nekoliko slabomurna, epileptična ter je samomor že tretjič poskušala. Preden je skočila v vodo, je zavpila: »Mici, ker si ti šla v vodo, grem pa še jaz!« Po rešitvi so jo prepeljali v deželno bolnišnico na opazovalni oddelek.

Napadi. Ko je šel snoči po Zrnohovi ulici Karel Kopp s svojo ženo, ga je brez vsakega povoda naskočil nek ponočnjak ter ga z neko topo rečjo tako udaril po glavi, da mu je prebil kožo.

Ljubeczniv mož. Včeraj popoldne je zidarski pomočnik Abel Cingerle tako pretepel svojo ženo, da je morala iti v bolnišnico.

Društvena naznanila.

Miklavžev večer priredi telovadno društvo Sokol dne 5. t. m. v društveni telovadnici v Narodnem domu. Darila, ki jih hočejo starši posebej nakloniti otrokom, naj se prinesejo zavita in z imenom otroka naslovljena do torka do 6. popoldne v trafiko g. Šešarkove, pozneje v Narodni dom. Tu se sprejemajo tudi darila p. n. dobrotnikov, ki so jih določili v splošno razdelitev. Otroci imajo vstop samo v spremstvu. Pričetek ob pol 8. zvečer in Miklavž nastopi ob 8. Pri večeru sodeluje polnoštevna Slov. Filharmonija. Vstopnina za odrasle 60 v, za otroke 30 v. Posebnih vabil se ne razpošilja ter je vstop dovoljen vsem naprednim Slovincem.

Miklavžu za otroke šentjakobskega okraja je darovala gospa dr. Tavčarjeva 35 elegantno vezanih knjižic Resmanovih pesmi, da jih razdeli na Miklavževem večeru v tork zvečer pri Kavčiču med nje. Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj, ki je prejelo te knjižice, da jih izroči gospodu Miklavžu, se velikodušno gospe najprisernejše zahvaljuje za njen plemeniti dar slovenski mladini šentjakobskega okraja in upa, da bo ta sijajen zgled prave ljubezni do naših malih našel posnemanje v vseh, ki za ljudsko izobrazbo lahko darujejo kaj knjig. Omenjeno društvo jih vedno z veseljem sprejema za svojo knjižnico, ki skrbi, da obširni šentjakobski okraj dobiva kolikor mogoče veliko dobre duševne hrane.

Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovabi na Miklavžev večer, ki bo v tork, 5. decembra t. l. ob pol 8. zvečer v gostilniških prostorih g. M. Sokliča, Pred konjušnico. Posebna darila, ki jih hoče kdo komu nakloniti, naj se izroči zavita in s točnim naslovom v tork v gostilni g. Sokliča. Vstop otrokom je dovoljen le pod spremstvom odraslih.

Miklavžev večer je priredilo snoči ob naravnost ogromni udeležbi agilno »Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj v Ljubljani« v obširnem salonu gostilne pri Novaku na Tržaški cesti. Miklavž s spremstvom se nam je pokazal v prav okusni opravi, za odrom so ropotali in neposlušnim otrokom delali strah — časi še malo preveč — rdeči parklji, pridne otroke je pa sv. Miklavž obdaroval z mičnimi darili. Sv. Anton se je izpočetka držal prav »svetov«, pozneje smo na videli, da ima kaj zgovoren jezik in marsikak novec je držal v njegovo pušico, ki bi sicer ne bil. Društvo pri tej prireditvi ni iskalo dobička, hotelo je samo

mladini napraviti nekoliko veselja, starejšim pa razvedrilo in upamo, da je to tudi doseglo.

Planinski ples. Slov. plan. društvo priredi prihodnji predpust in sicer dne 3. februarja 1912 v prostorih Narodnega doma v Ljubljani »Planinski ples«. Vsi obiskovalci prejšnjih planinskih plesov se ga že veselijo.

Sokol na Viču priredi v tork 5. decembra Miklavžev večer v gostilniških prostorih g. I. Končana v Rožni dolini. Vstopnina prosta. Starši kateri nameravajo otroke obdariti, naj pošljejo darila z natančnimi naslovi preje k g. I. Končanu v Rožno dolino.

Telovadno društvo »Sokol« v Logatcu priredi kakor običajno tudi letos Miklavžev večer in sicer v tork 5. t. m. ob polu 8. uri zvečer v salonu hotela »Kramar«. Vstopnina je prosta, prestov. 15 v. Snevke bo pa pobiral sv. Anton in se bodo vpo-rabili v pr. prepotrebni »Javni ljudski knjižnici in čitalnici« v Dol. Logatcu. Opozorjamo in vabimo na ta večer vse ljubitelje »Sokla«.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sosednem okraju Litija je na svojem 2. obnem zboru izvolilo sledeči novi odbor: gg. Andoljšek B., Hostnik L., dr. Jamšek J., Knaflič F., Kozjak F., Lebingger J., Meško J., Michelčič R., Pauli J., Pelko M., Pogačar J., Ravnikar A., Slanc F. in dr. Wiesinger; namestnikom pa gg.: Birolia J., Debelak M., Kr. seha F., Merva A., Miklavžič F., Poljšak F. in Strmljan T. — Na predlog navzočega okr. glavarja g. V. Prutne, ki je pokazal istinito zanimanje za to dobrodelno društvo in mu je podal tudi mnogo koristnih in zdravih nasvetov, se je sklenilo, da se skliče prihodnja udbozova seja dne 11. decembra 1911 ob 1. uri popoldne v sodnijskem poslojstvu v Litiji. Navzoči odborniki so pregledali tudi blagajniško in tajniško knjigo s prilagami. Našli so vse v najpopolnejšem redu, za kar se je dosedanjim volilnim funkcionarjem izrekla primerna zahvala. Novi odbor je poleg tega javnega naznanila vabljjen še po posebnih vabilih k prvi

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v tork, na Miklavžev večer ni predstave. Igra se zato v sredo zvečer ter se vprizori opereta »Ples v operi« (za nepar). — V četrtek komedija »Moral« (za par). — V petek popoldne opera »Prodana nevesta« (za lže par); zvečer drama »Fedora« (za lže nepar) v proslavo 25letnice igranja gospe Avg. Danilove.

Slovensko gledališče. Reka, drama v treh dejanjih, (spisal Maks Halbe) se je igrala v soboto. Nekak kralj na Betajnovi je po svojem značaju Peter Doorn, posestnik in jezovni glavar ob Visli. Brezobzirno je zatajil drugo oporoko očetovo, po kateri se naj bi razdelilo posestvo med vse tri sinove, ter potisnil svoja brata Henrika in Jakopa na dolžni delež. Henrik, starejši, je dovršil svoje tehniške študije in živi v tujini, mlajši Jakop pa, vedoželjen, a malo sanjav dečko, je hodil samo v vaško šolo in ostal potem doma sluga, ki se s stisnjenimi pestmi in ustnicami pokorava poveljem svojega trdega brata Petra. Samo iz tajnega nagnenja do svakinje Renate brzda mladi fant srd, ki se mu nabira v prsih; a niti on, niti Henrik, ki je med tem predstavljen domov radi regulacije Visle, ne povzroči odkritja Petrove sleparije; niti Renata ne, ki ve za skrivnost. Reka ji je ugrabila pred leti dva otroke, in ob tisti katastrofi se ji je izdal Peter. Oti tedaj sta mož in žena samo pred ljudmi. In med njo in Henrikom se obnovi stara ljubezen. Slučajno, brez posebnega namena izbeheče stari Ulrichs (tudi žrtva »reke«, ki mu je vzela posestvo) resnico. Brata terjata od Petra svoje pravice, on pa tajni vse in se noče udati. Iz hiše požene oba — zdaj prekini mlademu Jakopu žolc, maščevalnost vstane v njem: njegova sreča je razdrta, uničiti hoče tudi tujo. Na najnevarnejšem mestu hoče razlejeti nasip, ki čuva pokrajino početa zaloti vode, a Peter ga pri tem početju zavoli, bori se na nasipu in v sovrašnem spopadu se zvrne v reko. Rečni graditelj Henrik v ostalo torej nekaj zmagalet, brez boja pravzaprav: v najodločilnejših momentih je ta drama nedramatska. Vendar je vplivala,

menda baš veled grandioznega občutja, ki ga budi mogočna, zamolkla muzika reke, ki spremlja vsa tri dejanja s svojimi mračnimi grožnjami. Vse dejanje je, za uho vsaj, kakor ovito v to strahotno muziko; »življenje — usoda« — tako nam jo je razložil pesnik. Vlogi Petra Doorna g. Bukšek ni bil popolnoma kos; prena-debela jo je vsekaj; v hitrem tempu se mu je gubil glas v nerazumljivo rohnjenje. Precej vsakdanji in plehek je bil g. Nučič (Henrik). Krepko je zgrabil svojo nalogo g. Simacek; polna življenja je bila figura njegovega Jakopa, izrazita v celoti in detajlih; g. Simacek resno napreduje. Primerna Renata, diskretna v svoji umirjenosti, je bila gdč. Wintrova; tu pa tam bi si želeli malo več podarka. Dobra je bila ga. Bukšekova, ki je igrala staro Doornovo: samo njen l se kaj opasno približuje lju-človeka, ki »ozna pravi »bezaški« l, kakršnega so zahtevali od Trubarjevih časov vsi naši slovničarji in fonetiki, bole pri tem ušesa. No, to ne gre na rovaš ge. Bukšekovi; a bodi za sedaj tu omenjeno. Spretni g. Danilo je bil srečen v maski in bi bil lahko v igri mnogo škoda, da ni tako plaval, plaval... Škodla. Ploskanje občinstva je veljalo igri in igralcem. —

Slepa ljubezen. Ljudska igra s petjem v 4 dejanjih. Spisal Anton Pesek. Režiser K. Nučič. Kapelnik Jar. Jeremiáš. — Bogat kmet je s svojo ženo vred silno zaljubljen v svojo sina-edinca, ki je star kakih 10—11 let in pohaja vaško šolo. Jako je razvjen in zato objesten in poreden in tudi po otročje zloben. Svoje sošolce tepe, dela jim krivico in škodo. Zato ga nekoč učitelj zapre in lepo pouči. Oče in mati pa mu dajeta potuho. Huda sta in užaljena, ker je učitelj zapril sinčka in oče priložnosti v šolo in učitelja ozmerna. Zgodi se pa naenkrat katastrofa. Zunaj na polju se poredni mečnik nekako spotakne in pade na učenik, ki ga nevarno rani na glavi. Učenci, ki jim je prej nagajal, se ga prvi usmiliijo in učitelj, ki ga je oče prvi zmerjal, prvi prihi k njemu. Tako nekako se plete »dlo dejanje. Bo-lezen in samaritansko delo vse izpremeni. Starši ne bodo več dajali sinčku potuhe, njihova slepa ljubezen do edinca se preljuje v pravo vzgojno ljubezen. Vsi so prijatelji: učenček in sošolčki, kmet in učitelj in hlapec in dekle, katerih zaroka se mota med tem življenjem in se srečno izmota do cilja. Avtor je napisal vso stvar gotovo z dobrim vzgojnim namenom. Slepa ljubezen nekaterih staršev do svojih otrok ni prava in ne obrodi dobrih sadov. Vzgojo treba, da vodijo spoznamo starši in učitelji in starši morajo pri tem učiteljem zaupati. Tako je morala. Pisatelj opominja tudi na učiteljsko bedo, kaže, da je učiteljski stan težak stan, a obeta, da bodo zasijale tudi njemu lepše zarje. Dejanje je nasploh premalo, tretji akt je sorazmerno prekratek in premalo motiviran, četrti pa sorazmerno predolg. Kmetje večkrat niso kmetje in hlapec ni hlapec. In po tej poti naprej... vendar je spodobno, da se taka lahka, rahla in nedolžna ljudska igra tudi lahko rahlo in nedolžno obsodi. Igralci so bili vsi prav dobri. G. Verovšek je zabaval večkrat s svojo drašično komiko in imel izborna masko, ga Danilo je bila prav naravna in enako ga lličičeva, gdč. Thalerjeva, g. Nučič, g. Bukšek in vsi ostali. Med dejanje je po nekod vpletena poljudna godba in petje. — V nedeljo zvečer so ponavljali Parmovo »Ksenijo« in Wolfa-Ferrarija »Suzanino tajnost«. Predstava je bila prav dobra. Zlasti hvalim v drugi enodejanki g. Novaka in gdč. Šipankovo. P.

Kmetička pisarna narodno-napredne s ranke.

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmetičko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravdne zadeve. — Pisarna bo pisovala za sedaj le pismo in v vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko na: Kmetičko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetikom župan-
stvom.

»Tne stvari«

»Mučo« — troške ljubezni. Vojno sodi. — živije v Bremeu je ob-sodil. — usketirja Hoppeja, ker se je

sam storil nezmožnega za vojsko su-zbo, na eno leto ječe. Hoppe si je bil odrezal zgornje dele uhljev, da se oprosti vojaške službe in more po-magati svoji materi ter svoji 75letni stari materi, ki ju je vzdrževal do svo-geje vstopa v vojaško službo od svoje pičle dnevne in ki sta ostali po nje-govem odhodu k vojakom v največji bedi.

*** Krvava drama.** Iz Prage poro-čajo: V soboto se je odigrala v Kar-linu krvava drama. V filialki veletgo-vine s kavo Maksa Friedmanna sta bila nastavljena 26letni poslovodja Ru-dolf Hemza in 22letna blagajničarka Kamila Zapnerova, med katerima je bil že precej dolgo razpor. V soboto sta se zopet začela prepirati. V tem prepiru je Hemza potegnil revolver ter trikrat ustrelil na blagajničarko, ki je bila teško ranjena. Na to je ustrelil samega sebe.

*** Oče in sin na sumu, da sta požigala.** V soboto zjutraj je popol-noma zgorela pristava in Eggenbergu pri Lambachu. Škoda je nad 60.000 K ter so zaprli soseda, kmeta Ivana Ja-gerja in njegovega sina Karla, ker sta na sumu, da sta zažgala pristavo.

*** Ženski samostan so hoteli nap št.** V Petrogradu so prijeli 26 oseb, ki so se pripravljale, da napa-dejo in oropajo neki ženski samostan. V samostanu je mnogo dragocenih cerkvenih posod. Med aretiranimi je baje tudi več dijakinj.

*** Samomor 109letnega starca.** Zgodilo se je v Bukareštu. Ivan Moneva, knjigovški delavec, je dosegel starost 109 let. Ker je bil pa neozdravljivo bolan, se je obesil.

*** Pasja steklina.** Iz Kraljevega grada poročajo, da je umrl tam pred par dnevi v bolnišnici kmet Bonček za posledicami stekline, ki se ga je prijel, ker ga je ugriznil stekel pes in ni iskal pomoči v Pasteurjevem za-vodu. Par dni pozneje je zbolel nje-gov sin, njegova hčerka, dve nuni, neki služabnik in ena postržnica v oni bolnišnici ter višji okrajni zdrav-nik dr. dr. Krejčik, ki so se vsi inficirali pri streženju bolnika. Zbolele bodo prepeljali na Dunaj v Pasteur-jev zavod.

*** Stroga ojaška razsodba.** Iz Lvova poročajo: Garnizijsko sodišče v Novem Sandecu je nekega prostaka ondotnega pešpolka št. 20, ki je pri nekem pretepu s kamnom težko ranil nadporočnika Bergerja, ki ga je po-zval k redu, obsodilo k smrti in ga bodo ustrelili.

*** Vlom v kaznilnico.** Iz Soluna poročajo, da so v kaznilnico v Kočani prebili zid. Vsi kaznjenci so pobegnili.

*** Grozovit čin ogoljufanega so-proga.** V ogrski vasi Baskoh je za-sačil ondotni učitelj Mitru svojo ženo pri nezvestobi. Ustrelil jo je s šestimi strelji iz revolverja, ustrelil na to še triletno hčerko ter se naposled obesil.

*** Velik požar.** Iz Lipskega po-ročajo: V vojašnici 106. pešpolka v Möckern je v soboto izbruhnil požar. Zgorelo je za poldrug milijon mark garnituro. Poslopje je skoraj popolnoma zgorelo. Najbrže je kdo zažgal. Zasli-šali so več podčastnikov.

*** Praznovanje na Ogrskam.** Skoraj neverjeten slučaj praznovanja se je zgodil v občini Feketebarad. Kmeti Togyorja Kitya je pred par dnevi ugriznil prašič. Kmet je vsled tega umrl. Med prebivalstvom se je razširila vest, da je neka stara ciganka zastru-pila prašiča. Kmetje so postali zelo razburjeni in so zažgali hišo, v kateri je stanovala ciganka. Ciganka je s svojimi obema otrokoma zgorela.

*** Dober svet zastoj na novi bo-gato ilustrovani album za notranje dekoracije** trdke preprogarstva in zaloga pohištva S. Schein, c. in kr. dvorni in komorni debavitelj na Du-naju, I., Bauernmarkt 10 - 14. Sklice-vaje se na naš list dobite ta album zastoj in poštnine prosto.

Telefonska in brzojavna poročila.

Parlamentarni kalendarj.

Dunaj, 4. decembra. Jutri, v to-rek in v četrtek se vrli ministrski svet, ki se bo bavil jutri s proračun-om in določitvijo termina za zasedanje delegacij. Volitve v delegacije se bodo izvršile v poslanski zbornici šele po sklicanju delegacij. Najbrže se bodo vršile volitve v delegacije v poslanski zbornici 14. t. m. Jutrišne-mu ministrskemu svetu bo predsedo-val skupni zunanji minister grof Aehrenthal. Delegacije bodo zasedale najbrže 27. decembra t. l. na Dunaju. Delegacije bodo imele nalogo dolo-iti šestmesečni proračunski provizo-rij za skupni državni proračun za l. 1912 ter se bodo bavile tudi z izpre-membo brambne predloge, zlasti pa z onimi točkami, ki se tičejo podčast-niškega vprašanja.

Cesar.

Dunaj, 4. decembra. Cesar, ki je v soboto nalahno zbolel za prehlaje-njem, je danes okreval.

